NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1?76 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ HAI 22 OCTOBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	Hà-nội [illegible]	Người đem đến nhà	Gửi số Giây thép	[illegible]	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại quốc
Một năm.	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng.	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng.	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng.	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la redaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-DUY-TỐN
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DÉPOT LÉGAL

DEPOT LÉGAL
INDOCHINE
N° 1615

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
4e page: *Une seule insertion.* . . . 0$80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cuộc nhiễu-loạn ở tỉnh Tứ-xuyên nước Tàu bây giờ

Đã gần một năm nay, một tỉnh Tứ-xuyên xé ra làm hai mảnh, đất Thành-đô (tỉnh lỵ Tứ-xuyên) gần thành ra một nơi bể máu rừng thây, một đảng thì Hùng-khắc-Vũ, Đãn-mậu Tân cát cứ ở mặt đông, một đảng thì Lưu-tồn-Hậu, Dương-Sâm cát cứ ở mặt Bắc; khoảng tháng năm vừa rồi Hùng, Đãn đem hết toàn-lực đánh sang mặt bắc, đuổi quân Dương, Lưu; đến đầu tháng sáu quân Dương-Sâm thua ở trạm Long-tuyền, bị quân Lại-tâm-Huy và Trương-Sung (về mặt Hùng, Đãn) bách tới chỗ cửa Lão quan là nơi phụ cận Trùng-khánh; trong lúc ấy thì quân Hùng, Đãn thừa thế muốn tiến lấy Trùng-khánh mà quân Lưu Đặng cũng tính lực cố giữ Trùng-khánh, Trùng-khánh lại thay Thành đô mà thành ra trung-tâm-điểm chiến-cục ở Tứ-xuyên.

Hơn một tháng trời, hai bên vẫn giữ nhau ở một giải nội-giang vào khoảng giữa Thành-đô với Trùng-khánh, đột nhiên đến ngày 13 tháng bảy thì có phát sinh cái việc bộ-tướng Dương-Sâm là Chu-tây-Thành bạn biến; Chu-tây-Thành từ năm ngoái bị thất cước ở Qui-châu, chạy vào tỉnh Xuyên, nguyên chịu thu biên ở trong quân-đội Thạch-thanh-Dương (về mặt Hùng, Đãn), sau hàng theo Dương-Sâm được chia quân đóng ở một giải Giang-tân Cơ-giang là nơi giáp giới tỉnh Xuyên với tỉnh Qui-châu. Hùng Đãn biết rằng nơi Giang-tân Cơ-giang ách ngay miền thượng-du Trùng-khánh, cách nhau có 120 dặm, nếu ở đó mà kéo quân thẳng xuống chụp lấy Trùng-khánh, tất khiến cho quân Dương thố thủ không kịp, bèn lập mưu vận-động Chu phản Dương mà về mình. Chu cũng rình được có cơ-hội mà chiếm rộng cái địa-bàn của mình, nhân gặp lúc quân Dương đương tiến đánh Tư-dương Trùng-khánh chỉ có quân đội Triều-vinh-Hoa trú-thủ, ngày 13 tháng bảy mật đem quân đi cất lên xuống Trùng-khánh, không nhẽ sự cơ không thấu-xảo, ngay giữa lúc quân Chu đánh ở cửa Phù-đồ ngoài thành Trùng-khánh thì hai đạo quân Đặng-tích-Hầu và Trần-quốc-Đống của Dương phái đến viện Trùng-khánh vừa đi tới nơi, tiền đánh nhau kịch-liệt với quân Chu, đến ngày 17, Chu chi-tri không lại, lui về Cơ-giang, thì ra cơ Cơ-giang đã bị Dương phái Dương-xuân-Phương chiếm lĩnh lúc nào mất rồi, cực chẳng đã phải bỏ về Tùng-khảm là biên-cảnh Qui-châu; cùng với Chu cùng phản Dương là Nhan-đức-Cơ cũng bị Trần-quốc-Đống phái quân đuổi riết, chạy tới Chung-châu; cái kế-hoạch của Hùng-Đãn vì thế mà chịu một hồi thất bại to quá.

Theo cái lối quen tranh-chiến ở trong nước Tàu mấy năm nay, hễ cứ đời bên kịch-chiến một hồi hung mà trống mái không chia thì lại đình đốn một hồi, quay ra bàn hòa hay là thoái-thủ. Khoảng đầu tháng bảy, Dương-Sâm chúng vì nỗi chết mất vài tên khiêu-tướng là Dương-thiên-Kỳ và Khâu hoa-Ngọc, nhân đau lạc huyết lui về hưu-dưỡng ở Qui-châu, dù có Vương-nhữ-Cần phụng lệnh Ngô-bội-Phu cho vào tỉnh Xuyên giúp Dương cùng trừ cánh Hùng, Đãn, mà trong bụng Vương cũng không thích, miễn cưỡng vào tỉnh Xuyên, Dương bèn cùng Vương định cái kế-hoạch triệt-hồi các quân tiền-địch, lui giữ Trùng-khánh để tính đợi thời-cơ, nếu không có cái biến Chu, Nhan thì cái không-khí hòa-bình may ra cũng phát sinh được.

Cái biến Chu, Nhan lại gây ra cuộc tranh-chiến lần thứ hai. Trong tỉnh Xuyên, ngoài hai cánh Xuyên-bắc với Xuyên-đông còn có các quân trung lập là bọn Lưu-văn-Huy, Trần-hồng-Phạm, Lưu-Mân, Bành-diệu-Viễn, mỗi anh-hùng cứ mỗi khu, không bị cuốn vào cái toàn-oa tranh chiến. Hùng, Đãn lợi-dụng cái phong-trào tự-trị, xướng lên cái nghị tỉnh tự-trị để vận động các quân trung-lập vào thế-lực mình, đã từng dắt người đại-biểu của Tôn-trung-Sơn là Lã-Siêu vào tỉnh Xuyên tổ-chức quân thảo tặc để mong lấy cái danh-nghĩa thảo tặc khu-khiển các quân trung-lập, mà trong bọn đó trừ có một bộ của Bành-diệu-Viễn chịu Lã-thu-biên vào cánh Hùng-Đãn, các bộ khác vẫn nghiêm giữ trung-lập, không vào cánh nào. Ngô-bội-Phu xét biết cái tình-hình như thế, liền xúc chính-phủ Bắc-kinh phát cái nhiệm-mệnh phái Lưu-Tương làm đốc-biện tỉnh Xuyên, có ý thừa lúc hai bên bì phạp cả rồi, xướng cái nghị hòa-bình để thu-thập nhân-tâm tỉnh Xuyên, sẽ lợi dụng lại cái phong-trào tự-trị của Hùng, Đãn lợi dụng trước mà kết hợp những tướng lĩnh trong tỉnh Xuyên. Hiện Lưu-Tương đã có tiếp-hiệp cả với Trần-hồng-Phạm, Lưu-văn-Huy, Lại-tâm-Huy và Lưu-thành-Huân; bên ngoài đã truyền thuyết Lưu-tương cùng với các quân trung-lập đề-xuất mấy điều-kiện: 1· Các quân trung lập đều ủng-đái Lưu làm quân-vụ thiện hậu đốc-biện ở tỉnh Xuyên. 2· Lấy lễ-ý thỉnh-cầu quân Hùng, Đãn lìa khỏi tỉnh Xuyên. 3· Những dư-quân về cánh Hùng, Đãn về Lại-tâm-Huy thu biên hết. 4· Khiển tán các quân chiêu an. 5· Quân Xuyên-bắc về cánh Dương-Sâm cũng lấy lễ-ý thỉnh cầu phải lìa khỏi tỉnh Xuyên. Cứ cái hiện-tình thì đại thể tỉnh Xuyên đã bỏ mặt Xuyên-bắc Xuyên-đông mà xu cả về một mặt Xuyên-nam, Lưu-Tương và thủ-lĩnh các quân trung-lập chính là nhân-vật trọng-yếu ở tỉnh Xuyên bây giờ; cái cuộc nhiễu loạn ở tỉnh Xuyên, có thể nói quyết được rằng không lấy vũ-lực định nổi mà tất do một vài tay nào khéo dùng thủ-đoạn kết hợp được các phái thì mới định xong; người có cái tư-cách ấy ở tỉnh Xuyên bây giờ chỉ có Hùng-khắc-Vũ với Lưu-Tương; những người am-hiểu công-việc tỉnh Xuyên đều nói rằng: Cố-kết đoàn-thể thì Lưu kém Hùng mà dụng binh kinh-nghiệm thì Hùng kém Lưu; hai tay đó chưa biết tay nào định được cái cuộc tỉnh Xuyên vậy.

T. H.

MỘT NGƯỜI NHẬT-BẢN CÓ CÔNG LỚN TRONG BUỔI ĐỘNG ĐẤT MỚI RỒI

Một người Nhật có công lớn trong việc động đất dữ dội mới rồi, là một người làm ở sở vô-tuyến điện Tomioka, cách thành Yokohama hai trăm kilomètres.

Trong ba ngày giời, người ấy làm việc luôn có một mình không ai giúp đỡ mà cũng không có lương ăn, cứ luôn tay ở máy để báo tin cho thế-giới biết và gọi các tàu đi gần đấy đến cứu viện. Ở đâu có điện tin đến hỏi tin, người ấy cũng trả lời ngay, lúc nào cũng điềm tĩnh lễ phép, không hề bao giờ rối trí chồn lòng.

Trong khi người ấy làm việc đất ở đấy vẫn rung động luôn, máy cũng đã hỏng đi hỏng lại mấy lần. Ấy trong ba ngày giời, nhờ có người ấy, nên các nước ngoài mới biết tin tức ở nước Nhật mà đến cứu-trợ vậy.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 21 Octobre 1923

Đất Rhénanie biệt lập

Tin Aix la Chapelle. Chánh-phủ Cộng-hòa Rhénanie đã tuyên bố: mọi việc điều như thường, không có điều gì khác cả.

Hồi bốn giờ sáng, đảng biệt lập chiếm lấy các công-sở. Lính cảnh-sát cũng không kháng-cự lại. Chánh-phủ lâm thời có tuyên bố cấm nhân dân không được biểu-tình, không được kháng cự, và không được cướp phá, và hứa rằng Chánh-phủ sẽ trù liệu cho nhân-dân đủ việc làm và đủ lương ăn.

Đức với các hầu quốc Bavière và Saxe

Việc mâu thuẫn của Chánh-phủ Berlin đối với các hầu-quốc Bavière và Saxe lại thêm kịch-liệt.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 Octobre 1923

Việc nước Đức

Một số nhân-dân ở các miền trú binh không dự vào việc đề kháng, và việc hủy-hoại dụng cụ, đã bị các quan chức của chánh-phủ trung-ương nước Đức tống giam, mới được các quan trong Pháp quốc thượng hội-đồng giải phóng cho.

Báo *Le Temps* có nói: Nghe đâu đại-tướng Dégoutte định đặt các hội-đồng kinh-tế trong các hạt trú-binh để kê-cứu các vấn-đề quan-hệ về cái hiện-tình ngày nay. Trong các hội-đồng ấy sẽ có các đại-biểu của phòng thương-mại và của các hội liên-hiệp. Hội-đồng kinh-tế ở Dusseldorf có mười bảy hội viên. Trong số ấy có 12 người Đức và 5 người Pháp.

Có tin rằng cái tình-trạng trong hầu-quốc Saxe đã dìu dịu, M. Zeigner và đại-tướng Muller hội-nghị với nhau hồi lâu.

Mấy nhà kỹ-nghệ nước Đức, như M Stinnes, có đuổi thợ thuyền và đặt bắn ra những ngày nào thì bắt thợ nghỉ. Ba nghìn người thợ ở Dortmund tỏ tình phản-đối việc ấy không chịu.

Tại hội Vạn-quốc

Số các hòa-nghị, các giao-ước quốc-tế trước bạ tại hội Vạn-quốc cộng được 500.

Quan Giám-quốc nước Tchécoslovaquie tại nước Bỉ

Quan Giám-quốc Masaryk cùng các quan chức ở Pháp sang Bỉ đã tới Bruxelles sáng hôm thứ bảy. Vua Albert cùng nhiều quan chức ra đón quan Giám-quốc tại nhà ga. Quan Giám-quốc Masaryk và M. Benès có đặt một vòng hoa trên phần mộ người tử-sĩ vô-danh nước Bỉ.

Hồi 5 giờ chiều, quan Giám-quốc tiếp dân Tchécoslovaquie trú-cư ở nước Bỉ, tại bộ đại-sứ nước Tchécoslovaquie.

Việc nước Nga

Hội-đồng điều tra các tài-sản ngoại quốc xét ra trong số tài sản của ngoại quốc ở nước Nga bị lấy làm công-sản thì bảy mươi phần trăm là tài-sản của nước Pháp, nước Bỉ và nước Anh. Hội-đồng lại xét ra rằng các công xưởng của ngoại quốc bị lấy làm công-sản hiện rất là suy đồi, và không sinh được chút lợi nào cả.

Số nhập cảng và số xuất cảng của nước Pháp

Số hàng hóa nhập cảng của nước Pháp trong chín tháng đầu năm 1923 đáng giá cộng là 23.551.?0.000 quan, và cân nặng 40.421.390 tấn. So với chín tháng đầu năm 1922, hơn được 6.064.467.000 quan và 3.149.635 tấn.

Số hàng hóa xuất-cảng trong chín tháng đầu năm 1923 tính giá đáng 21.562 71?.000 quan và cân nặng 17.647 218 tấn, so với chín tháng đầu năm 1922, hơn được 6 258.052 000 quan, và 1.908.7?7 tấn, và so với chín tháng đầu năm 1913, hơn được 10.543 920.0 0 quan và 1.992.183 tấn.

SỐ NGƯỜI BỊ HẠI TRONG BẢY THÁNG TRÚ BINH Ở HẠT SÔNG RHUR

Trong 7 tháng trời, người Đức chống cự lại các quan trú-binh, số người bị giết bị thương, hoặc bởi tay quân Đức, hoặc bởi tay quân Đồng-minh như sau này:

Người Đức bị giết bởi người bên Đồng-minh	65
Người Đức bị thương bởi tay người bên Đồng-minh . .	90
Người bên Đồng-minh bị giết bởi tay người Đức	20
Người bên Đồng-minh bị thương bởi tay người Đức .	62
Người Đức bị giết bởi tay người Đức	95
Người Đức bị thương bởi tay người Đức	520

Tính ra:

Người Đức bị thương bởi tay người bên Đồng-minh . .	90
Bị giết	65
Người Đức bị thương bởi tay người Đức	582
Bị giết	115

Xem các số mục ấy ta lại nên biết rằng chỉ những khi người Đức trái phép, quân Đồng-minh theo quân-luật hô cho họ biết trước, nếu họ không tuân lệnh của quân linh, thì quân linh mới bắn. Hay là trong những khi người Đức làm rối loạn, quân Đồng-minh phải dùng đến binh khí để giữ mình thì quân Đồng-minh mới bắn.

Còn những người bị quân Đức hại đó, có người bị ám sát, như là hai viên quan binh ở Buer, và hai thầy quản ở Dortmund bị bắn trộm ở đằng sau, cũng có người bị hành-thích một cách giã-man như là việc ném quả bom vào đường hỏa-xa ở Duisbourg.

MỘT CÁI ĐẢO MỚI TÌM ĐƯỢC

Một người chủ tàu nước Na-uy có nói rằng trong một chuyến tàu người ấy đi trong Bắc-băng-dương mới đây, người ấy có thấy một cái đảo ở gần bể François Joseph, xưa nay chưa ai biết.

Đảo ấy vòng quanh đo được hơn 10 kilomètres. Xưa nay các nhà hàng hải không ai biết cái đảo ấy, vì trước kia đảo ấy bị các tảng váng đá cao tới 80 pieds che kín đi không trông thấy được. Các tảng váng đá ấy mới tan đi, nên ngày nay mới trông thấy là lần đầu.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những tiếng ở chỗ lâm-toàn và chỗ thôn-ổ khác tiếng ở nơi thành-thị kinh-kỳ

Cái khâu: Cái đồ đan và sơn tựa như cái thùng con ở trên rừng người ta dùng đựng sơn mới cắt ở cây.

Cái lá: Tựa như cái mộc đan bằng nan tre thật dày dùng để đi tuần, phòng khi đánh nhau với gian-đảng để đỡ mũi giáo mũi mác.

Cái ná: Cái nỏ.

Bát rót: Cái phễu.

Đi ăn măng: Đi đào măng ở trên rừng.

Cầm-thong: Người cầm-thong là người chủ một đám đi săn, khi săn được con giã-thú gì, phân phát cho những người đi săn xong rồi, để lại một cái thủ con vật ấy để người cầm-thong cúng thần săn ấy.

Nằm nèm: Khi người đi xét dấu được dấu một con hổ, về báo cho người đi săn biết để đi săn, còn mình phải đến một chỗ kín mà nằm khi săn xong mới được dậy.

Ngồi khóc: Người ngồi ở góc lưới săn hễ con vật săn mắc lưới cầm giáo đâm, nếu đâm được ăn công hơn cả.

Con cộng-xe:	Con cua.
Bắt bo	Bắt bí nhau.
Bắt bo	Chèo thuyền vào bến.
Thàn lửa	Tàn lửa.
Dơ quá	Nhơ nhuốc quá.
Mặt đục	Ngu dốt.
Đụt	Ẩn minh vào.

Quả cóm: Thứ quả ở trên rừng tựa như quả xoan, lúc xanh ăn thì chua chát, lúc chín ăn thì ngòn ngọt.

Cái đụt: Cái đồ đánh cá đan bằng tre tựa như cái loa rất to.

Cái cụp: Cái đồ đánh cá đan bằng tre tựa như cái rổ úp trên cái mẹt, khi dán cụp lên trong có máy, cá vào động máy thì cụp sập xuống.

Cái chũm:	Cái vó,
Gió heo may	Gió tây bắc,
Gió cheo cày	Gió đông nam,
Cồng mẫu	Cồng bằng gỗ,
Giấy tàu	Giấy nảy mực,
Cây cà cuống	Cúc vạn-thọ,
Cái nghè	Cái miếu,
Thúng nhồi	Cái thúng con,
Ăn mó	Ăn vụng,
Chậu bạt	Chậu bằng gỗ tiện,
Mâm bạt	Mâm bằng gỗ tiện,
Cái trang, trạn	Cái tủ,
Cái niếng	Mễ để kê giường,
Nong nước	Máng nước,
Dậy giầy	Đi giầy,
Cái nố ấy	Cái việc ấy,
Ếch bà	Ếch cái,
Bình bạt	Giàn hoa,
Kheo khẩy	Yếu ớt,

(Còn nữa)

Nguyễn-ngọc-Kiềm
Trường Qui-dương, Cẩm-giàng

Nõn-nường là cái gì?

Ta gặp những khi người nào yêu cầu mình những sự không thể nào cho được, hoặc yêu-cầu những sự lợi phần hơn, thường hay nói: « Rõ khéo ba mươi sáu cái nõn-nường chửa! » Vậy nõn-nường là cái gì? Ấy chính người hay nói cũng không hiểu, tôi cũng thường nói mà cũng không hiểu.

Đã hỏi nhiều người cũng lại không hiểu. Tổng chi, người Trung-châu thì ít người hiểu, vì không có cái ấy. Nay lên đến vùng Bắc-giang này mới biết được đích xác:

Nõn-nường là một cái tre, không cứ dài ngắn, nhưng trung-bình chừng một thước Annam. Người ta vót thành từng tầng hoa, chừng bốn năm tầng tùy tre dài ngắn, trông tương tự như cái tăm cắm trên bát cơm thờ người mới chết (Đũa bông). Vót như vậy rồi đem cắm ở trên những ruộng giồng cà. — Chỉ cắm ở ruộng giồng cà thôi. — Mỗi ruộng chừng mươi cái. Các ruộng cà về vùng Hiệp-hòa đều thấy cắm cả. Họ nói là cắm để cho cây cà bắt chước cái nõn-nường đó mà ra hoa.

Ấy chỉ biết được thế. Còn ba-mươi-sáu cái nõn-nường là nghĩa thế nào thì không rõ.

Hoang-sương, Phạm-hữu-Phong
Gia-cát, Bắc-giang.

Cải chính

Số báo ngày 15 Octobre, về mục này, « Cái th?t — Cái chặn », xếp lầm ra (cái chậu). Vậy nay cải-chính lại cho đúng.

MỘT ĐỘI THÁM HIỂM BỊ CHẾT ĐÓI Ở ĐẢO WRANGEL

Trong một số báo trước đã thuật qua việc đội thám-hiểm Crawford bị hại trong đảo Wrangel, nay lại tiếp được tin tức sau này về đội thám hiểm ấy.

Hai năm trước đây, một nhà thám hiểm ở Toronto tên là Allan Crawford có đưa ba người Hoa-kỳ trẻ tuổi, và mấy người dân thổ-trước ở đất Alaska đến đảo Wrangel để cắm cờ nước Anh ở đấy. Đội ấy tới nơi và cắm cờ nước Anh trên đảo Wrangel trong tháng Août năm 1921. Nhà thám hiểm Crawford bấy giờ chưa đầy 24 tuổi. Ba người Hoa-kỳ kia tên là Lorne-E Knight; Fred Maurer; Milton Galle.

Wrangel là tên một nhà thám-hiểm nước Thụy-điển. Nguyên năm 1825 nhà ấy đoán rằng ở phía bắc đất Tây-ba-lợi-a, thế nào cũng có một vài cái đảo đâu đấy, nên đã ra công đi tìm tòi về miền ấy, nhưng kết cục cũng không thấy gì. Đến năm 1849 thì một viên quan trong bộ hải-quân nước Anh tên là Kellett cũng lại đi tìm mới thấy đảo ấy, nhưng người ta đặt tên đảo ấy là Wrangel để kỷ-niệm cái công tìm tòi của nhà thám hiểm Thụy-điển.

Đảo Wrangel ở trong bắc-băng-dương cách bắc bộ đất Tây-ba-lợi-a 20? kilomètres, chỗ ấy cũng không xa eo bể Berhing là bao.

Hiện nay nước Anh với nước Nga đương tranh nhau cái đảo ấy. Nước nào được cái quyền sở hữu cũng sẽ đặt ở đấy một đồn điện báo, và một trạm tàu bay cho các đường hàng không sau này sẽ dựng từ Mỹ-châu đến Á-châu.

Allan Crawford, cùng mấy người bạn đồng chí mạo-hiểm đến đảo ấy là cố ý dựng lá cờ nước Anh ở đấy mà chiếm lấy đảo ấy cho nước Anh. Cái tàu đưa mấy nhà mạo-hiểm đến nơi vẫn định rằng trong mười hai tháng sẽ quay lại để tải lương thực đến, vì đội thám hiểm Crawford chỉ dự bị lương thực đủ dùng trong mười hai tháng mà thôi. Nhưng chẳng may đội cứu trợ thu thập lương-thực không kịp, khởi hành khi chậm và đến lúc tàu đi lại bị váng đá ngăn lại, không đi được đến nơi đến chốn, nên từ đấy không có tin tức gì về đội thám hiểm Crawford nữa. Mãi đến tháng trước đây, tàu *Donaldson* do M. Noire là một người trước đây có chân trong đội thám hiểm Bắc-cực Stéfansson quản đốc, tốn lắm công-phu mới đến được đảo ấy. Nhưng khi tới nơi thì Crawford cùng các bạn đồng chí đã chết rồi. Tược đáng thương thay.

HẢI ĐÀM

Làm sao mà rảo cỗ ?

Ông Nghị đi hội đồng về, tất tả chạy vào trong nhà, quát tháo rầm rĩ :

Nào đâu ! Nhài đâu !

Bà Nghị trong nhà ra, don-đả hỏi :

Cái gì thế ông ?

— Bà có bảo nó phà ấm nước uống, kẻo rảo cả cỗ ra thế này.

— Ông ra hội-đồng, dáng chừng nói nhiều, nên rảo cỗ chứ gì ! Khó nhọc quá nhỉ !

— Không ! tôi có nói gì đâu !

— Thế sao lại rảo cỗ ?

— Bà tính ngồi yên ngậm miệng cả buổi, chỉ nuốt nước bọt làm gì mà chẳng rảo !

Phú-Sơn

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 26 độ
15 giờ 29 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **8 fr. 80.**

Số tiền chính-phủ cung-cấp đức Hàm-nghi. Số tiền cung-cấp Ông-viên của đức Hàm-nghi (hủy Ưng Lịch) theo như nghị-định ngày 1er Septembre 1920 là mười vạn francs thì kể từ ngày 1er Janvier 1923 trở đi tăng lên mười hai vạn francs.

Số tiền cung cấp ấy do những sổ sau này chịu :

1· 90.000 francs vào sổ dự-toán Đông-pháp.

2· 30.000 francs vào sổ dự-toán Trung-kỳ.

Ngày quan Toàn-quyền tiếp khách. — Hễ có giấy xin yết kiến thì cứ mỗi tuần lễ vào ngày thứ năm quan Toàn-quyền sẽ tiếp khách từ 15 đến 17 giờ.

Tin đường sá. — Đường thuộc-địa số 1 (Hanoi đi Phủ-lý) kể từ sáng ngày 22 Octobre trở đi thì sẽ không đi được từ nhà la-ga hàng Cỏ cho đến chỗ đầu đường số 5 (Hanoi đi Hà-đông) suốt trong khi giải đá và sơn đoạn đường ấy.

Trong cái thời-kỳ cấm đi lại ấy thì phải đi qua đường Huế đến Bạch-mai rồi rẽ sang con đường cái quan từ Bạch-mai đến chỗ đường xe lửa. Chừng 15 ngày mới xong.

Đường thuộc-địa số 6 (Hanoi đi Hà-đông) kể từ sáng 22 Octobre trở đi cho đến lúc đắp cao xong thì không đi được từ đầu đường xe lửa chỗ nhà la-ga cho đến ngã tư đường Sinh-từ đi Thái-hà.

Trong cái thời-kỳ cấm ấy thì đi lại phải qua đường Sinh-từ, chừa chừng một tháng mới xong.

Hội-đồng tư-vấn Bắc-kỳ. Sáng hôm qua, quan Đồng-lý phủ Thống-sứ có dẫn các ông nghị đến xem nhà Nông-công bảo-tàng viện. M. Crévost là chánh sở ấy có cắt nghĩa cho các ông nghị nghe về cách lựa chọn thóc giống thế nào và đưa đi xem tất cả khu trong sở. Các ông lấy làm khoái lắm. Lúc ra về thì có ông quản-lý công-ti cất rượu tí lại mời các ông nghị xuống xem các lò cất rượu cùng các thứ máy móc của nhà ấy và có mời mấy ông nếm thử tí rượu ti.

Sáng hôm nay hồi 9 giờ lại họp hội-đồng để đọc những đơn thỉnh cầu sẽ đệ lên quan Thống-sứ và sáng mai sẽ đi xem máy bay. Như vậy thì ngày mai mới họp hội-đồng giải tán được.

Hội-đồng thành-phố. — Hội-đồng thành-phố đã họp kỳ bất thường chiều thứ bảy vừa rồi, hồi 5 giờ 15, có quan Đốc-lý Mourroux chủ tọa. Kỳ hội-đồng này chỉ có một việc là bầu cử hai chức phó Đốc-lý và các tiểu hội-đồng :

M. Sicard được bầu làm phó Đốc-lý thứ nhất ;

M. de Louvencourt được bầu làm phó Đốc-lý thứ nhì.

Còn các tiểu hội-đồng khác thì bầu như sau này :

Ban tài-chính : MM. Sicard, de Louvencourt, Janvier, Lê-văn-Phúc, Đỗ-Thận ;

Ban công-chính : MM. Bellonet, Thibault, Bồ-Thận.

Ban đấu giá : MM. Sicard, de Louvencourt, Sơn-xuân-Hoan.

Ban lấy nhà đất : MM. Loubel, Bellonet, Lê-văn-Phúc.

Ban hội hè ; MM. Michelot, Luzel, Ng-hữu-Tuấn.

Ban xét thuế ; MM. Sicard, Janvier, Lê-văn-Phúc, Đỗ-Thận.

Ban coi nhà Văn-bảo : MM. Đỗ-Thận Michelot.

Ban soạn sổ bảo cử Tây : MM. Thibault, Luzel, Michelot.

Ban soạn sổ bảo cử Nam : MM. Ng-hữu-Tuấn, Lê văn-Phúc, Sơn-xuân-Hoan.

Ban coi nhà hát : M. Thibault.

Ban coi nhà pha ; MM. Luzel, Sơn-xuân-Hoan.

Ban Vệ-sinh : MM. De Louvencourt, Janvier, Loubet, Ng-hữu-Tuấn.

Ban soạn sổ bổi-thẩm tại Tòa án đại hình : M. Sicard.

Ban hội-đồng lấy nhà đất : M. De Louvencourt.

Ban hội-đồng xếp đặt các phố để đánh thuế thổ : MM. Bellonet, Ng-hữu-Tuấn.

Tại phủ Toàn-quyền. — M. De Possel Deydier (François) quản phó cai-trị hạng nhất, tòng sự tại phủ Thống-sứ thì nay đổi vào phủ Toàn-quyền.

TẠI HIỆU MOREAU JEUNE
102, Phố Hàng Trống, Hanoi

Bán giá rẻ vì phải đi xa. — Vậy trước khi mua drap noir, drap fantaisie, taupeline noire để may áo ta, và drap marengo để may áo pardessus, thì hãy nên đến xem cửa hàng ấy đã.

3691

Tục-ngữ Annam dịch ra tiếng Tây. Cố Barbier vừa xuất bản quyển *Tục ngữ Annam dịch ra tiếng Tây*, bán tại Viễn-đông ấn-quán (Ideo) giá mỗi quyển 0p.50, quyển này là quyển thứ ba, vừa tục-ngữ vừa ca rao, vì thử gọi là tục-ngữ và ca rao thì dùng hơn. Cố Barbier vốn là một nhà thông hiểu tiếng Annam đã soạn nhiều sách quốc-ngữ, nay lại dịch ra quyển này thật là ích lợi cho người quí-quốc muốn học tiếng ta lắm.

Thi các tiếng Đông-phương. Sáng hôm nay tại phủ Thống-sứ đã bắt đầu thi tiếng Annam cho người Pháp.

Bài quốc-ngữ dịch ra chữ Pháp khoa đệ nhị cấp như sau này :

Nhà cửa dất đỏ

« Đã giầm năm nay, ở Hà-thành làm nhà san-sát từng rẫy hay từng phố một, thế mà nhiều lúc có người chất-vật không kiếm được nhà để ở, giá tiền thuê nhà lại đắt hơn trước, là nguyên nhân làm sao ?

Nhà làm nhiều thêm ra, nhưng mà số người đến ở trong thành-phố cũng mỗi ngày một đông, thành thử có độ hiếm nhà.

Sau khi Âu-châu chinh chiến ở Đông-pháp thức cũng dắt-dỏ hơn trước ; nhân-công vật-liệu đắt, thì nhà làm phải đắt, người thuê nhà phải giả tiền thuê cao. Đó là lẽ tự nhiên.

Việc hiếm nhà là một điều hay cho thành-phố, nhân dân Hà-thành ta đáng nên mừng : việc thương-mại và các việc khác có hưng-thịnh mở mang thì dân-sự mới đông đúc.

Bao giờ ở Hà-thành các chỗ đất không đều dựng nhà cả, mà nhà vẫn hiếm, giá thuê vẫn cao, thì thành-phố mới là thịnh vượng. »

Cả thảy có 16 người ứng thí.

Giúp các nhà bị lụt. — Bản-báo vừa tiếp được của bà huyện Nguyễn-văn-Hoán ở huyện Hương-sơn tỉnh Hà-tĩnh, gửi quyên giúp các nhà bị lụt một số bạc là. . . . . 5 $ 00

Cộng số bạc bản-báo đã nhận được trước. . . 410 . 60

Tổng cộng là : 415 . 60

Việt-Nam Thanh-niên hội. Chủ-nhật 28 Octobre này, hội V. N. Th. N. sẽ họp đại hội-đồng.

Chương-trình :

Bầu lấy hội-viên trị-sự và ủy-viên trong niên học 1923-24 — Chữa đổi điều-lệ. Thỉnh-cầu các việc này khác (chọn lấy một cái dấu hiệu riêng của hội v. v...)

Xin mời cả các quí vị hội-viên V. N. Th. N. đến dự kỳ đại hội-đồng tối quan trọng ấy.

Đến 6 giờ rưỡi tối có bữa tiệc chung (cơm ta và cơm tây) họp các hội-viên trị-sự và các ủy-viên để khánh thành những công việc mới chữa sửa trang hoàng tại nhà sẵn của hội. Xin mời các quan hội-viên trị-sự và các quan ủy-viên đến dự tiệc cho đông. Mỗi ngài dự tiệc sẽ góp một đồng bạc (tính cả tiền rượu vang. Ngài nào muốn dự tiệc xin gửi giấy nhận lời và số tiền một đồng bạc đến tòa Đốc-hội trước ngày 26 Octobre.

V. N. T. N H. lai cảo.

Kỳ thi bằng Tiểu-học cao-đẳng Tây. Sáng hôm nay tại trường Nữ học Tây đã mở kỳ thi bằng Tiểu-học cao-đẳng Tây (Brevet Supérieur).

Các đầu bài ra như sau này :

Luận pháp-văn

I. Expliquer ce mot de Mme de Genlis : « Plus on a d'imagination plus il est utile d'avoir de l'instruction et de la mémoire ».

II. Dans le Misanthrope, Alceste fait la leçon à tout le monde, Philinte ne la fait à personne.

Montrez, par l'étude du personnage de Philinte que cet homme du monde est cependant un homme honnête et bon, en même temps qu'un honnête homme et mettez en relief les traits qui en font un type essentiellement français.

Kỹ-hà học

Démontrer que le segment déterminé par les milieux des côtés non parallèles d'un trapèze

1· est parallèle aux bases,

2· est égal à leur moyenne arithmétique,

3· passe par le milieu de chaque diagonale.

4· est divisé par chaque diagonale en parties proportionnelles aux bases.

Đại số học

On considère une sphère de rayon R. Un cône inscrit de hauteur X : le cylindre circonscrit de même hauteur.

Calculer X de façon que le volume du cône soit équivalent au sixième du volume du cylindre.

Application numérique.

R = 98 m/m.

Một việc thông dâm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử về việc trùng-trị có đặt một phiên bất thường để xử việc M. Nguyễn-thanh-Khiết là quan tòa Tây đã từ chức bị kiện là thông-dâm với vợ M. Miège là lục-sự ở Vinh. Vì M. Ng-thanh-Khiết là quan tòa cho nên tòa án trùng-trị Sơ-thẩm không có phép xử. Sáng hôm nay, trong khi đương hỏi chứng thì luật-sư bên bị xin tòa xử kín không cho công chúng được nghe.

Lúc bản báo sắp ấn hành thì luật-sư đôi bên đang cãi.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES »
mỗi gói. 0p.08

Thuốc STIC « HAVANE »
mỗi gói. . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES »
(Thanh-hương) học vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

3697

Cuộc đánh sổ giúp trẻ con Tây lai vô thừa nhận. — Cuộc đánh sổ này đang lễ đến ngày 1er Novembre 1923 rút số, nhưng nay lại hoãn đến ngày 16 Décembre 1923. Có bán vé tại bản-quán, mỗi vé giá : 0 $ 50.

Gửi đi các tỉnh, phụ thêm tiền cước gửi thư phải-lai (Recommandé) tính như sau này :

Từ 1 vé đến 10 vé. 0 11

Từ 1 vé đến 20 vé. 0 15

Tòa án Trừng-trị. Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị đã hội những việc sau này :

Tự tiện bắt giam người. — Tòa thẩm Thao ở làng Lục-lễ tỉnh Hưng-yên bị kiện về việc tự tiện bắt giam và đánh người làng tên là Đặng-đình-Thu trú ở phố Nhà-thờ Hanoi trong khi về làng chơi, vì xét không đủ chứng cớ.

Chức đất lễ. Nguyên ở làng Vũ-đông tỉnh Bắc-ninh có việc ái mạng, M. Eynard là Thanh-tra mật-thám có về xét rồi bắt hai tên ở làng ấy cạn về việc đó. Bấy giờ Ng-đình-Quế là kỳ mục thấy hai tên bị bắt là em họ mình thì bàn với mẹ hai người bị bắt đưa 40 đồng đem lễ M. Eynard để xin tha cho về. Ngờ đâu M. Eynard bắt cả Ng-đình-Quế giải về trị tội. Tòa hỏi nguyên bị và các chứng tá rồi hoãn để nghị án.

Gian tham, Ng-hữu-Lạc bán bánh tây vào chỗ buồng làm thuế ở tòa Đốc-lý đổi cái giấy hai chục lấy bạc lẻ. Nhân lúc bấy giờ người thư ký ở phòng lấy đương bận việc tưởng là đổi hai cái giấy hai chục liền đưa cho bốn chục bạc một đồng. Sau có người anh em bạn biết là nhầm bảo thì tên ấy đã đi đâu mất rồi, liền đi trình cảm. Trong khi đi trình thì bạn ở nhà đã bắt được tên gian tham ấy. Hỏi tên ấy nhất định chối, nhưng chứng tá đều nói là tên ấy lấy thừa mất 20 đồng. Tòa phạt tên Ng-hữu-Lạc 100 quan.

Bỉ xe hỏa không có vé. — Tên Cu-Hai 15 tuổi lên xe hỏa không lấy vé. Tòa có trát đòi không thấy đến, nên tòa làm án phạt vắng mặt tên Cu-Hai 50 quan mà tiền phạt đó bắt người bố đẻ là Ng-viết-Sâm phải chịu.

Ăn cắp. — Nguyên một người tên là Thị-Vạn cùng chồng đi vắng nhà, tên Ng-tấn-Khả là người quen coi nhà hộ, tên ấy nhân dịp ấy, cạy hòm tủ ra lấy mất quần áo rồi mở toang cửa ra bỏ đi một nơi. Đến lúc chủ nhà về thấy hòm tủ cạy mà quần áo mất cả đi tìm tên ấy nói thì lại nói rằng đi ăn cơm ở nhà, kẻ trộm vào lúc nào không rõ. Tòa phạt tên Ng-tấn-Khả 4 tháng tù.

Hội Quảng-thiện. Chiều hôm qua, hồi 4 giờ, hội *Quảng-thiện* đã làm lễ khánh-thành nghĩa-trang của hội tại địa-phận làng Mọc. Các thân hào đến dự lễ đông lắm, có quan Nguyên-soái Sicre, quan cai-trị Manau đại-biểu quan Thống-sứ Bắc-kỳ, quan Công-sứ Lachaud tỉnh Hà-đông, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu cùng các quan tỉnh Hà-đông, vân vân không kể xiết được. Khi các quan tới nơi thì phường nhạc Tây có cử mấy bài chào.

Ông hội-trưởng Nguyễn-Tảo có đọc một bài diễn-văn bằng Pháp-văn, ông Vũ-đình-Chung, chánh hội-đồng bài-trí việc khánh-thành, có đọc bản diễn ra quốc-ngữ. Quan Công sứ Hà-đông cũng đáp lại mấy lời rất là ân cần.

Bẩm các quan,

Thưa các ông, các bà,

Ngày hôm nay là ngày khánh-thành nghĩa-trang của hội Quảng-thiện chúng tôi mà được các quan, các ông, các bà đến chứng kiến cho như thế này là chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm. Cứ như cái địa vị tôi là chánh Hội đồng bài-trí tiệc khánh-thành này thời tôi không dám làm mất thì giờ của các ngài mà đọc một bài diễn-văn nữa, vì mục-đích của bản hội, ông hội-trưởng Nguyễn-Tảo đã diễn bằng Pháp-văn rồi, nay tôi chỉ xin lược thuật lại bằng quốc-âm mà thôi.

Chúng tôi lấy làm ấy náy trong lòng rằng nhân dịp long-trọng hân-hữu này mà không có cái hội-quán nguy-nga, rộng rãi để nghênh tiếp các ngài cho xứng đáng với cái lòng quảng-đại từ-thiện của các ngài. Song từ lúc chúng tôi được chiêm ngưỡng dung nghi các ngài thì cái lòng ấy tự nhiên tiêu diệt đi, vì chúng tôi đã hiểu được rằng, xa-giá hạnh-lâm đến đâu thì rực rỡ hào-quang đến đấy, dẫu nơi bông tất cũng phải sinh-huy !

Vả lại ngày nay là ngày công hạ, là ngày tiêu khiển nghỉ ngơi mà các ngài không quản công, tiếc thì giờ đến dây chứng quả công việc của chúng tôi, làm cho cái lễ mọn được thêm long trọng hội phần thì chúng tôi lấy làm cảm-động xiết bao !

Bẩm quan Thống-sứ,

Bẩm quan Nguyên-soái,

Bẩm quan Công-sứ,

Bẩm quan Hiệp-tá đại-học-sĩ, lĩnh Hà-đông Thống-đốc Hoàng đại-nhân,

Chúng tôi xin có mấy lời thành-thiết cảm tạ các quan : Quan Thống-sứ ngài đã duyệt y điều-lệ và ước-lệ của hội chúng tôi ; quan Chánh sở, ngài đã cho phép chúng tôi tạo đất lập nghĩa-trang ở qui hạt ; quan Hiệp-tá ngài đã vui lòng nhận chức danh dự Hội-viên bản hội, đã bênh vực giúp đỡ cho chúng tôi đạt được mục đích và lại cấp cho tiền tài lúc mới lập nghĩa-trang.

Những ơn thâm-trọng ấy đã ghi-tạc vào tâm-cơ chúng tôi, đã làm vẻ-vang cho lịch-sử hội « Quảng-thiện » mà nét mực bút sử chép những trang nói về việc ấy lúc nào cũng đậm-đà, dẫu trải ngày sang tháng, trải tháng sang năm cũng không hề phai-nhạt !

Giờ tôi xin phép các Quan và các quan nói qua về lịch-sử bản hội.

Hồi « Quảng-thiện » xuất-hiện ở Bắc-kỳ ngày 13 Octobre 1920, là ngày quan Thống-sứ duyệt-y điều-lệ, kể đến nay mới được 3 năm. Trước khi sáng-lập, có vài mươi người đồng chí thấy trong bạn đồng-bang lắm khi gặp cơn gia-biến như là yếu-đau, tang-chế thì bị nhiều sự lúng-túng, khắt-khe ; nhất là những lúc tống-táng xin đất các làng lại gặp nhiều điều những nhiều ngăn chở : bởi thế mới tán thành lập nên hội Quảng-thiện của người Bắc-kỳ, mục-đích làm cho rộng nghĩa chữ « Thiện » mà giúp đỡ nhau những lúc yếu-đau, tang-chế ; lập ra nghĩa-địa để khi trong nhà có người quá-cố sẵn đất phong phần, chế độ tang-nghi cho được tiện việc tống-táng.

Hội nhưng tôi dương vào lúc ấu-trĩ thời-đại, tài-chính eo-hẹp mà phải làm những công-việc to-tát nặng-nề như thế thực là cái trọng-lượng với cái mãnh-lực hai bên không thích hợp với nhau, thế mà chúng tôi đã rũng được tay chèo trong cơn sóng gió, đều là nhờ được các quan bảo-trợ, nhờ lòng nhiệt thành của các hội viên nên mới có ngày nay.

Nghĩa-trang của bản hội tọa lạc ở đây là xứ Chiến-quân, làng Thượng-đình là nơi thắng-địa ở Hà-đông ; cứ theo lối phong-thủy (géomancie) Á-đông thì khu đất này cũng là một nơi qui-địa, đã ở một cánh đồng khoáng-đãng, gần tiện đường xe, mà bên hữu lại có làng quan Thám-sai, phía trước có lăng quan Tuần Vương cùng là ngũ-nhạc thất-tinh làm địa án.

Diện-tích mới được non 5 mẫu, còn eo-hẹp lắm, chúng tôi cần phải khai thác rộng thêm gấp năm gấp mười mới có thể ứng dụng (répondre à) cho nhân-dân những khi hoạn-cấp.

Trang chia làm năm khu (quartiers) khu cho hội-viên và thân-thích ; khu cho người ngoài ; khu để cất táng, khu để riêng cho những người mất vì bệnh truyền nhiễm và khu để làm phúc cho những người nghèo.

Một phiến đất nhỏ hẹp thế này mà phải chia làm nhiều khu cho có khu vực, cho hợp vệ-sinh, chúng tôi trưởng trong vài giầm năm tất là hết chỗ ; bởi vậy cần phải mở rộng hơn nhiều mà sự mở mang ấy một hội chúng tôi không đủ thế-lực mà đồm dương được, sau nay lấy phải trông nhờ vào lòng quảng-đại, lượng từ-bi của các quan, các ngài thân-hào.

Chúng tôi chắc rằng sau nay những hương-hồn, khô-cốt nằm giải dác dưới 5 tấc đất ở trong nghĩa trang, biết được quang-cảnh ngày nay, thấm được đức trạch ngày sau sẽ biết các quan các ngài là ân-nhân mà kết-thảo hàm-hoàn để báo, vì nhờ có an trạch ấy, những hương-hồn khô-cốt mới được nghỉ ngơi tĩnh-túc ngủ yên giấc mộng trăm năm.

Qui ông, qui bà,

Hôm nay là ngày mở cửa nghĩa-trang hội Quảng-thiện, các thế-lệ về nghĩa-trang sau này chúng tôi sẽ đăng vào báo chương để đồng-nhân cộng lãm.

Trang ở tuy có hơi xa, song tiện đường xe điện mà M. Duron là chủ công-ty sở ấy đã thuận cho phép tàu đỗ ở trước cửa trang.

Liệt qui Hội-viên,

Những món tiền mà các ngài góp thành vốn hội để dùng làm việc công-ích, công-cuộc mà ta khánh-thành hôm nay ấy là tang-chứng, tôi không cần phải tách bạch ra đây. Ban Trị-sự và các tiểu-ban đã theo phận-sự đem làm lực thi-giờ cung-hiến vào hội, tôi xin các ngài đồng tâm hiệp lực với chúng tôi mà tân-thành việc hội cho ngày thêm hưng-thịnh.

Tôi không muốn bỏ qua dịp này mà không nói để các ngài biết rằng việc tạo đất làm trang của hội thu-nhờ được M. Hâu-Đình là phó Hội-trưởng Hội-đồng Hà-đông chính thôn Thượng-đình về phần nhiều.

Còn về tang-nghi thì khi nào kiểu họa làm xong, Đại-hội-đồng duyệt-y thì sẽ lục theo vốn hội mà chế-tạo dần.

Bẩm quan Thống-sứ,

Bẩm các Quan,

Qui ông qui bà,

Tôi đã lạm dụng thì-giờ qui-báu của các ngài nhiều lắm rồi, giờ tôi xin cùng các Hội-viên bản-hội nưng cốc rượu này mà chúc Đại-Nam Hoàng-đế vạn tuế. Quan Toàn-quyền Đông-pháp, quan Thống-sứ Bắc-kỳ thiên tuế, chúc các quan, các qui-ông qui-bà trường thọ và chúc hội Quảng-thiện Bắc-kỳ vĩnh-viễn.

Hai việc đấu giá. — Ngày thứ năm trước tại sở Tài-chính đã đấu giá lĩnh trưng các giấy in, sổ sách và những đồ dùng trong văn-phòng cho sở Tài-chính.

Lô thứ nhất : M. Ming-Sang được thầu.

Lô thứ nhì : M. Mạc-đình-Tư được thầu.

Nạn xe đạp. — Sáng hôm qua, hồi 11 giờ rưỡi, một thằng bé bán nước với rong là Trương-v-Mão 13 tuổi đang đi ở hàng Đào, bị một người đi xe đạp là Đỗ-v-Xuân chạy giấy của hiệu Denis-Frères đụng ngã bị thương. Tên Mão đã phải đưa vào nhà thương buộc thuốc.

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đổi hỏi bản-quán, thì cho biết rõ số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỹ tâm vẫn tắt, hoặc thấu quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Tàu Sông-mã. — Đúng lễ hồi 8 giờ sáng ngày thứ tư 17 Octobre vừa rồi đã bán đấu giá tại tòa án Thương-mại chiếc tàu *Sông-mã* của công-ty buôn tàu Lapicque ; nhưng việc gọi bán đấu giá đó xét ra có điều bất lợi, nên phải hoãn lại để định thể-lệ rồi mới bán. Thể-lệ thế nào phải đợi một vài tuần lễ nữa sẽ biết.

Đánh rơi hay mất cắp. — Một người bếp tên là Fernand, ở For-Bayard mới đổi về đi chiếc tàu *Hanoi* thì ngày 17 trước mới bước chân lên đất Haiphong đi được từ bến tàu về đến trại rơi mất cái ví mùi vàng nhạt, có các bằm, đựng 36 đồng bạc (bằng 7 là giấy 5 p. và 1 là giấy 1 p), 300 quan tiền tây (bằng ba là giấy 100 quan) và nhiều giấy má khác nữa.

Chẳng hay người lính nào đánh rơi thực, hay lại bị bọn chỗ đó từ tàu vào bến móc mất.

Việc chết khả nghi. — Tòa án vừa rồi cho khai quật xác cô giáo Trung-hoa chôn ngày chủ-nhật trước mà bản-báo đã đăng ở trong một số báo trước để mổ ra khám nghiệm. Có người nói là cô ta vì ngã bị thương nặng mà chết, lại nhiều người nói cô ta chết là bị một cái đồ nhọn đánh vào đầu.

Việc chết khả nghi. — Tòa án vừa rồi cho khai quật xác cô giáo Trung-hoa chôn ngày chủ-nhật trước mà bản-báo đã đăng ở trong một số báo trước để mổ ra khám nghiệm. Có người nói là cô ta vì ngã bị thương nặng mà chết, lại nhiều người nói cô ta chết là bị một cái đồ nhọn đánh vào đầu.

Merlin phu-nhân ở Đồ-sơn. — Hiện nay Merlin phu-nhân vẫn còn nghỉ mát ở Đồ-sơn, cho nên quan Toàn-quyền định rằng sau khi ngài đi kinh-lịch thành-phố thì ngài sẽ rẽ ra đón phu-nhân về Hanoi một thể.

Bán thịt buôn người. — Tchan-Chi, 31 tuổi, là một mụ Tù người Tàu ở đường Chavassieux số 51 đã phải bắt tống giam về tội ép người chưa đến tuổi làm mối lời trong nghề son phấn.

Lại vớt được xác. — Hồi tám giờ sáng ngày 19, người ta lại vớt được một cái xác người đàn ông đã ngâm nước lâu ngày ở gầm cầu sở Thanh-mô Hongay ngoài cửa Cấm. Khám xét trong mình người khốn nạn đó không có dấu vết gì khả nghi cả, chỉ thấy ở túi áo có mười một xu và cái thẻ tùy thân số 001385 năm 1923 tên là An-đình-Hứa, 22 tuổi, ở Thị-cầu thuộc tỉnh Bắc-ninh.

Bắt nhà quan. — Báo *France Indochine* có đăng rằng :

« Cái xác một người đàn ông vớt được hôm thứ sáu mới rồi ở gần cầu nhà Thương-chánh vẫn giữ nguyên, thì linh tuần-cảnh đã kéo vào nhà thương rồi. Xác trần truồng buộc vào một đầu giây, đầu kia thì buộc vào đăng sau một cái thuyền con, rồi kéo đi thế trong 45 phút đồng hồ qua Cửa-cấm và sông Bonnal, trông thấy thật là thảm.

Sở tuần-cảnh vì không có cách gì nữa, nên cũng phải làm như thế. Nhưng không biết làm sao tòa Đốc-lý lại không sắm sẵn một cái xe lát kẽm và một miếng vải sơn mà bọc và chở những xác người thường vớt được luôn ở dưới bể mà quăng lên hơ. Lại còn thể nay mới lễ nữa, là linh tuần-cảnh phải xuất tiền riêng ra mà trả tiền thuê thuyền và thuê xe. Các ông hội-viên thành-phố trưởng không nên để cho cái tình cầu-thả ấy còn lâu mãi.

HÀ-ĐÔNG

Cái lụt bọ-xít. — Bản-quán lại vừa tiếp được bức thư sau này :

« Thưa Ngài,

Chiều hôm mồng 9 tháng 9 ta vừa rồi, dân chúng tôi được tin của người nhà quan Tổng-đốc phái về tận nơi báo rằng đến hôm sau sẽ có quan Phó Công-sứ và quan Bác-vật về xét cái nạn bọ-xít ở vùng chúng tôi, tức thì hết thảy nam phụ lão ấu vùng chúng tôi, ai được biết tin ấy, cũng mừng mừng tủi tủi, mong cho chóng được thấy người sắp ra tay tế-độ và được giải bay một đời chút nỗi lòng.

Sớm hôm sau, dân chúng tôi cử các người chức-dịch và Hội-đồng đem cờ quạt lên cầu Bến-lở là chỗ đầu địa-phận làng chúng tôi để đón rước các quan. Tôi gần trưa thì thấy xe ô-tô các ngài về tới nơi. Phần nhiều các nam phụ lão ấu làng chúng tôi toan những xô nhau đến mà giải tội nỗi lòng cùng các quan, thật cái tình rất nên đau-đớn quá.

Tới nơi thì các quan liền đi xuống ngay cánh đồng liền đó là xứ Cầu-lươn Ao vạc để xét. Xứ này là nơi bị hại ít nhất, vì đó là xứ nước mặn, mới

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mã-nee, 15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU:
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul-Beri, — HANOI
2001

Cần người làm việc

Cần một người Annam làm vô-tuyến điện (Télégraphe sans fil) cho tàu « *Cochinchine* » chạy Hongkong.

Ai muốn làm cứ lại nhà Lec Wo, số 122, phố Khách, Haiphong mà thương lượng.

3702

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐÔNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-mản, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cất và bán lẻ.

Trông cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, qui-khách chiếu cố xin cứ gởi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.

2095

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 22 Octobre 1923
Diễn hai tích
Một tích chèo cổ — Một tích tuồng phỏ
Tích thứ nhất
KIỀU NƯƠNG THỤ NHỤC
Tích thứ hai
NGUYỄN HẠNH LỢI TRINH
Toàn đào kép trẻ-con diễn rất khéo
Tối thứ ba 23 Octobre 1923
HAI RỂ TRANH KHÔN
Tường rằng nhất vì nên nhờ vợ,
Kia anh, nọ chị, nên ông, nên bà,
Tuổi thân cũng rể một nhà,
Phá ngu hỏ để ai đa hơn ai.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rõ rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệu qui ông nào mua thì gửi tiền cho bổ khỏng có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo từ tỉnh từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

Savon Cadum

Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.

Vả lại savon nầy tiếm làm, gì người ta cũng nô tới cùng, không bỏ chúc nào, mà lại lần giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài là rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sang đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3562

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán 0 $ 1 giấy quán báo, chữa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 2 - bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 295

Bản-hiệu có bán buôn các thứ các nhẫn, bông tẩu nhiều lắm, bông thật tốt, giá thật rẻ

Có bán cả bông to (bán-bộ) như thế, angol-a, Canh, Lạc, bông, quế, nến nến, và bông Saigon như Thanh, Thọ, nến nến.

Ông nào có dạ các mặt, bông thâm, mượn đem về nói mua rộng bán. Những hàng nầy bản hoàn tùng tiền, chớ không nói lỗ mà không ai mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể đổi được.

Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà xem, nên ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu nên gửi mauon rung bonnement.

Cẩn-bạch
YU-WO-TSEONG

2910

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ độ ngũ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said (Ai-cập) Huế.

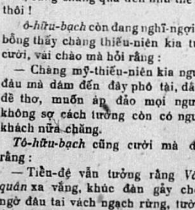
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ
— chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : Giá 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32, GIẤY nói số 236

3615

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.

2993

SƠN-TÂY

Bắt được trộm. — Vào lúc quá nửa đêm hôm 17 rạng ngày 18 Octobre mới đây, nhà phó Hoàn ở làng Thuần-nghệ có kẻ trộm, khi thấy động chủ nhà dậy rình ; được một lúc, thì thấy một người trèo tường vào, chủ nhà lừa dịp ra ôm được, lên trộm đã khỏe, hết cức vùng vẫy, vác cả cái nồi đinh đánh vào mặt phó Hoàn phải nhiều dấu đau, rồi lại cắn mấy miếng vào cánh tay rất nặng mà phó Hoàn vẫn nhất định không buông. Hai bên vật lộn giờ lâu, sau phải tri-hô lên, nhờ có lính cảnh-sát và phiên tuần trợ lực mới bắt trói được. Rồi lập tức đem giải Cầm. Khi giải nó đi ra đến đầu làng, nó vùng té chạy đến hơn hai nghìn thước, chực lẫn ra ruộng lúa lộn vào rừng cấm, nhưng loạng quạng ngã xuống hố, vì tay còn bị trói không sao lên được, vừa kịp những phiên tuần đuổi tới, họ đánh cho một chập nữa mới bắt giải nộp được.

Tên bợm này không có thẻ căn cước, nó khai tên là Ng-v-Vinh người Lãi-dương, không nhớ tên cha mẹ và làng quán gì cả, hiện đã phải tống giam để cứu xét. Đáng khen cho phó Hoàn thực là người có can đảm lắm.

PHÚ-THỌ

Chết hỏng. — Trưa hôm 10 ta vừa đây, nhà tên Dung-Giang làm nghề bán kẹo ở phố đệ ngũ đương khi mải sửi đồ ra khuộn vò-ý thế nào mà để đứa con lên ba tuổi chạy đến ngã ngồi xuống khuôn mật rồi đứa bé ngã lăn ra lôi lên thì đứa bé đã chết ngay rồi.

Thím dãi chú một nhát dao. — Tại phố khách có hai vợ chồng chú-khách, vì chồng chỉ mê hoa đăm nguyệt với thím nọ, không trông gì đến thím ở nhà, nên chỉ một đêm về nhà không biết vì thím nói năng gheo tuông thế nào mà chú ta hăng tiết đánh đập nên thím nọ liền gan cầm dao mà đâm vào đùi chú một nhát, máu mê đầm đìa.

PHÚ-LANG-THƯƠNG

Từ rày mất dọa. — Có một chàng vì say mê à-đào mà nên công nợ, ngày 12 vừa rồi vợ nhiếc mắng tận tệ, chàng bèn lấy cái dây có ý dọa thắt cổ. Vợ thấy vậy chạy lại cắm hai đầu dây thắt thêm và giở trò sư-tử ra cho chàng xem. Chàng vội vàng dậy xin chừa. Thật là một bài học tốt cho chàng.

NAM-ĐỊNH

Giúp các nhà bị lụt. — Tối hôm 19 Octobre lại rạp hát chèo Cộng-lạc hộ-viện ở phố hàng Thao, ông ký-sự Hoàng-văn-Ngọc có tổ chức một cuộc hát được bao nhiêu tiền thì giúp cho các nhà bị lụt.

Buổi ấy rạp hát trang hoàng rất là lịch sự, bốn bề chăng lụa, kết hoa, lại thêm biết bao nhiêu đèn điện nữa nom thật đẹp mắt.

Trong các ngài đến coi hát thì có quan Đốc-lý, các qui phu-nhân cùng các hàng quan văn võ tây nam, các nhà buôn bán, các viên công-sự các sở công tư và dân thành phố đi đông đến nỗi không đủ chỗ ngồi.

Cuộc hát này mà được thập phần hoàn hảo như kia cũng là nhờ ở tấm lòng nhiệt thành của quan Đốc-lý Graffeuil, quan cai-trị Crayssac và quan Tổng-đốc Trần-văn-Thông.

Ta lại không quên ông Hoàng-văn-Ngọc và hết sức ngợi khen ông là người đã xướng lên việc nghĩa nầy.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không phải có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Nội-các phụng lời chỉ phê rằng :

Chữa nay đại được phòng cần MONTÈS qui ông, có chỉ nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dùng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-tạo để-tỏ thành-giế.

● *Khâm thử.*

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiên-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư từ bảo này.

Số 63

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đang làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới nữ giới,)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tô-hữu-bạch bảo *Tiểu-hi* mở cửa, để đi ra phía sau xem. Nguyên phía ngoài cửa sau lầy là một khu đất vắng vẻ, bốn bề bóng liễu rườm-rà, phong-cảnh tĩnh-mịch, dẫu chỉ có một vài cây lựu nở hoa, nhưng hoa rất nhiều mà đẹp lắm.

Tô-hữu-bạch ngẫn-ngơ đứng nhìn thì trông thấy ở phía cạch tường bên kia tức là một cái vườn hoa, mà cũng có cửa sau đi thông sang đấy. Bỗng thấy cửa mở, có một chàng thiếu-niên bước ra, trạc độ 15 hoặc 16 tuổi. Mũ áo học-trò, mà mục tù mi thanh, trông rất kiểu-mị như một người mỹ-nữ vậy.

Tô-hữu-bạch nhác trông thấy, kinh ngạc mà nghĩ thầm rằng : Thiên-hạ sao lại có được người thiếu-niên xinh đẹp đến thế nầy. Dẫu *Phan-an* thuở xưa, cũng chẳng qua đến như thế mà thôi !

Ô-hữu-bạch còn đang nghĩ-ngợi thì bỗng thấy chàng thiếu-niên kia tươi cười, vái chào mà hỏi rằng :

— Chàng mỹ-thiếu-niên kia người đâu mà dám đến đây phô tại, đốc ý để thơ, muốn ăn đảo mọi người, không sợ cách trường còn có người khách nữa chăng.

Tô-hữu-bạch cũng cười mà đáp rằng :

— Tiểu-đệ vẫn tưởng rằng *Vân-quán* xa vắng, khúc đàn gẩy chơi, ngờ đâu tai vách ngạch rừng, tường đông lại còn có người nghe trộm. Bây giờ gặp gỡ, khiến cho tiểu-đệ hổ-thẹn xiết bao !

Chàng thiếu-niên ấy nói :

— Tiểu-đệ nghe nói tài tất yêu tài, cũng chẳng khác chi sắc lại mê sắc. Tiểu-đệ thấy đại-huynh tài mạo song toàn, vậy muốn xin kết làm bạn đồng tâm, chẳng biết đại-huynh có thuận cho hay không ?

Tô-hữu-bạch nói :

— Cô-lan ở cạnh, ai không muốn gần, chỉ sợ đệ không phải đồng-điệu, lại uổng phụ cái lòng hạ-cố của đại-huynh đó mà thôi.

Chàng thiếu-niên ấy nói :

— Nếu đại-huynh có lòng yêu thì xin tạm ngồi xuống viện đa này để cùng nhau trò-chuyện.

Hai người liền ngồi trên một viên đá tại dưới bậc cửa. Chàng thiếu-niên ấy nói :

— Dám hỏi đại-huynh họ gì ? người ở về đâu ? năm nay bao nhiêu tuổi ? nhân có việc gì mà đến đây ?

Tô-hữu-bạch nói :

Tiểu-đệ người ở *Kim-làng*, tên gọi *Tô-hữu-bạch*, biệt hiệu là *Liên-tiên*. Năm nay 2[illegible] tuổi. Định tiến Kinh tìm người bà con, chẳng ngờ giữa đường bị mất cướp, chiếc thân liu-lạc, quanh-quẩn ở đây. Gặp có *Lý* trung-thư, bảo tiểu-đệ làm 4 bài thơ, sẽ tặng tiền lộ-phí. Hôm qua thơ làm xong rồi, mà bây giờ vẫn chưa vừng cho, cứ bắt chờ đợi mãi, nghĩ thật buồn bực. May sao bỗng được cùng đại-huynh gặp-gỡ, tưởng cũng là duyên tình-cờ, Chẳng hay đại-huynh về họ gì ?

Chàng thiếu-niên ấy nói :

— Tiểu-đệ họ *Lư*, thân-mẫu thuở xưa năm mộng thấy hoa-lê mà sinh, vậy nên thân-phụ mới đặt tên cho là *Mộng-lê*. Năm nay 16 tuổi Hôm qua xá-muội ngồi ở trên lầu, dòm thấy *Đại-huynh* dung-quang lẫm-liệt, mà lại có tài mẫn-tiệp, mùa bút nên thơ, cho là *Thái-bạch* phục-sinh, mới nói chuyện với tiểu-đệ. Tiểu-đệ vẫn mong được một lần gặp gỡ, không ngờ tình-cờ lại bỗng thấy đây. Nên đã dụ *Huynh* thiếu tiên lộ-phí, tiểu-đệ xin giúp, hà-tất phải nhọc đến họ *Lý*. Họ *Lý* là phường trọc phú, chỉ nghề xu-phụ quyền-quí, hà biết yêu tài.

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy *Tiền-hi* đến báo rằng :

Trong nhà đang dọn cơm, mời tiên-sinh về, *Lý* trung-thư đã đến.

Tô-hữu-bạch còn đang bàn nói chuyện, không nỡ dời tay. *Lư-mộng-lê* nghe nói, với-vàng đứng dậy mà bảo rằng :

— Chủ-nhân đã mời về xơi cơm thì tiểu-đệ xin tạm biệt. Lúc nữa nhân được vắng-vẻ, lại họp ở đây, nhưng trong khi nói chuyện với *Lý* trung-thư, chớ nói chi đến tiểu-đệ. Tiểu-đệ cũng ông ta, không phải là chỗ tương-thân.

Tô-hữu-bạch nói :

— Nếu vậy thì tiểu-đệ hãy tạm lui một chút, rồi sẽ lại ngay, xin chớ thất-ước.

Lư-mộng-lê nói :

— Gặp bạn tri-âm, còn muốn giải bày phế-phủ, khi nào lại dám thất-ước

Nói xong, lại đi vào trong vườn hoa. *Tô-hữu-bạch* trở về phòng-khách, đã thấy *Lý* trung-thư ở đấy, *Lý* trung-thư chào mà hỏi rằng :

— Đáng lẽ hôm nay tôi tiễn tiên-sinh đi sớm mới phải, nhưng vì *Tiền* cũ-nhân cứ ân-cần hai ba lần dặn bảo tôi cố mời tiên-sinh ở lại. Các đồ hành-lý, tôi đã bảo người nhà sửa-soạn sẵn sàng cả rồi, sớm mai sẽ khởi-hành.

Tô-hữu-bạch nói :

— Các ngài có lòng lưu-luyến, khiến tôi cảm-kích vô cùng !

Khi ăn cơm xong *Lý* trung-thư lại nói :

— Hôm qua quan huyện đây có một vị qui-khách đến chơi, tôi có phải đến bái yết, vậy lại xin tạm biệt tiên-sinh một lúc.

Tô-hữu-bạch trong lòng vẫn nghĩ *Lư-mộng-lê*, đang mong cho *Lý* trung-thư đi, mới với-vàng đáp rằng :

— Xin ngài cứ tự tiện, để mặc tôi ở đây cũng được !

Lý trung-thư nói :

Nếu vậy xin tiên-sinh thư lỗi. Tôi đi một lúc sẽ trở về ngay, rồi hai ta càng đùng hẹn đến nhà *Tiền* cũ-nhân dự tiệc.

Nói xong, liền chắp tay cáo-từ ra đi. *Tô-hữu-bạch* nhân dịp lại thoân-thoắt đi ra lối cửa sau để tìm *Lư-mộng-lê*.

HỒI THỨ X

Lại nói chuyện *Tô-hữu-bạch* với-vàng lên bước đi ra lối cửa sau để tìm *Lư-mộng-lê*, trông thấy cửa vườn nhà *Lư-mộng-lê* vẫn đóng chặt, mới dừng chân ngẫn-ngơ ngẫm-nghĩ mà nói một mình rằng :

— Chàng thiếu-niên kia chẳng lẽ lại nói không thực hay sao !

Sau chàng lại nghĩ thầm : ta xem người ấy dẫu trẻ tuổi, nhưng cử chỉ đứng-đắn, quyết không khi nào thất-tín. Chẳng qua vì ta mong-mỏi thì trông là lầu đó thôi.

Tô-hữu-bạch cứ nghĩ quanh nghĩ quẩn, ruột tằm bối-rối, trăm mối tơ vò. Bỗng nghe xịch tiếng mở cửa, đã thấy *Lư-mộng-lê* bước ra mà bảo rằng :

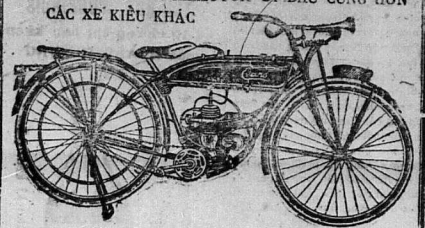
Tô đại-huynh thật biết thủ-tín ! Chàng đến từ bao giờ thế ! nếu vậy quả là một người bạn đồng-tâm của tôi !

Tô-hữu-bạch trông thấy, mừng-rỡ không biết dường nào, trông chừng như trời cho của, vội-vàng chạy đến, cầm lấy tay *Lư-mộng-lê*, cười mà bảo rằng :

— Càng ngọc-nhân hẹn, bao giờ cũng phải đến trước !

(Còn nữa)

XE KIỂU EVANS CYCLEMOTOR ĐI ĐẦU CŨNG HƠN CÁC XE KIỂU KHÁC

Cuộc thi chạy bằng một lít dầu xăng ở Choisy-le-Roy. Được đứng đầu. Chiếm khôi thế-giới về việc chạy được 81 km 524 mà mất có một lít dầu xăng.

Đại-biểu bán xe này về hạt Đông-pháp : Giovannelli, 45 phố Maréchal Joffre. Hà-nội.

3682

Kính cáo các nhà mắc phải bệnh trĩ

Tôi mắc bệnh trĩ, thuốc thang mãi không khỏi sau nhờ M. TCHUONG-QUAY-LAM, ở hàng Đường, số nhà 26, Hanoi, chữa cho, trong vòng ba tuần lễ thì khỏi hẳn.

Trong khi chữa không đau đớn gì và tôi vẫn làm lụng như thường.

Vậy có mấy lời cảm-tạ lương y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

HOÀNG-TIỆM-HỒNG

16 bis 3, Rue de la Citadelle, Hanoi

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, cơm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ,** người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn ! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.**

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một lô KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

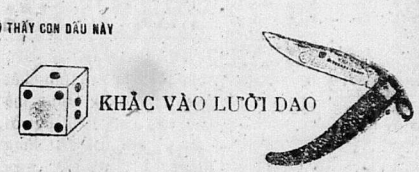
Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng tơ lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : Hiệu NAM-THỊNH

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

CÓ THẤY CON DẤU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh — Nan-hoa — Vải lợp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

Pousse-Pousse Saigonnais

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2062

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thuốc không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẬT-LÉO VÀ GẦN-CỐT

THUỐC PHÁP ? Trữ tại : 6, Rue de Pas-le-Bœuf, PARIS Ở PHÁP QUỐC LẤM ?

Cũng có bán tại : Rues, 21, GRANDE RUE, Phnom-Penhpour, L. BOURCHON, Phnom, và các hiệu bào-chế khác.

CỬA HÀNG MẪN-KHÁNH

Kính trình các Ngài,

Tôi mới mở một cửa hàng thợ may và khâu giầy tại đây, hiệu là ***MẪN-KHÁNH.*** *Vậy có vài hàng bóc-bạch cùng các ngài trong công thương giới giúp tôi trong lúc sơ đầu bỡ ngỡ, ngõ hầu cạnh tranh với người ngoại trong chốn thương trường, cho vẻ mang cảnh Hồng châu Lạc ở nước người ; hoặc may quần áo tây, ta ; hoặc gửi hàng nội-hóa cho ăn hoa-hồng ; hoặc muốn cần đến thứ hàng gì hay hỏi-han sự gì ở đây, xin viết thư tôi biết. Tôi vin hết lòng hoan nghênh và cẩn-tạ.*

MẪN KHÁNH, *Tailleur et Cordonnier*

2038 Fort-Bayard, Kouang-Tchéou-Wan, Chine.

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây

TỔNG-CỤC SỐ 110, PHỐ HÀNG TRỐNG HANOI

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

RƯỢU BIA HOMMEL

Cả thùng ngâm nước đá sẵn

Đóng chai lớn

Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU :

Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères

Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2065

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING,
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà.
Kim cương bảo thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.

Bijoutier,

41, Rue de la Soie, 41

HANOI

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Một vị độc giả có viết thư bổ chứng tôi về cái giá trị và cách dùng thuốc Dragée Rabuteau thần diệu, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) mà khỏi được bệnh hoa-liễu tinh-thần, mòn mỏ sức khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dày và đau gần cật.

Vậy xin kể ra sau này : Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) may-bào-chế có chất rất là một chất rất bổ và dưỡng khí huyết, lại có kim-đạm-lam (Iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những hơn hẳn ra ngoài thế. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư-nguyễn, xanh-xao và yếu đuối, đau mất, ăn uống hạng, có những mụn mọc sần-sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đều, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) là một thứ thuốc kinh nghiệm để lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả.

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả.

2054

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Thưa các quý-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ cao 8 quan nếu chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00, nên chiếu giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng có hộp xin xem như sau này :

Những kì đeo tay chân tốt thấy giờ		giá trước	8$40	nay	4$40
— M	—	cỡ kim ty	—	6 00	— 3 00
— M	—	kim thép và kim vàng	—	4 50	— 2 50
— M	—	vàng thực xinh	—	8 20	— 4 20

Bổ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đôi mới và 1 cái hộp kính aluminium với cái tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang, HANOI

2060

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Sắp tới ngày sổ sách tính xong

Bán Xon

Ann. Tél. : MAGASINSRÉUNIS — TÉLÉPHONE N° 128

Nhà Bản-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản quán

Giá mỗi quyển . . . 0$30

Tiền cước mỗi quyển . 0,12

Ai ở xa, xin viết thư về cho ông Bùi-xuân-Thành

61 — 63, Rue du Coton, Hanoi.

LAXO SODYL

Một thứ hạt gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,

Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.

Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

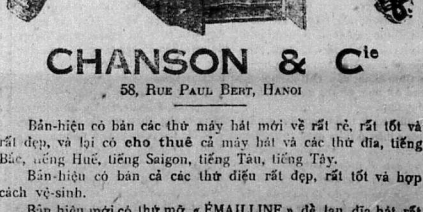
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

bis, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có **cho thuê** cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điệu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỡ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn — Le Gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microfilms của Đại học Cornell)